

**STULECIE POKOLENIA
KOLUMBÓW**

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

niepodległa

Wydawnictwo Naukowe
SCHOLAR

**STULECIE POKOLENIA
KOLUMBÓW**

REDAKCJA NAUKOWA: BARBARA GIZA

Recenzja:

dr hab. *Konrad Klejsa*, prof. ucz., Katedra Filmu i Mediów Audiowizualnych
Uniwersytetu Łódzkiego

Redaktor prowadząca:

Hanna Raciborska

Redakcja:

Dorota Kassjanowicz

Korekta:

Anna Kaniewska

Projekt okładki:

Wacław Marat-Głód

Na okładce wykorzystano zdjęcie:

Widok od strony ulicy Chmielnej w kierunku Alej Jerozolimskich na barykadę przy Brackiej 17

Autor: Eugeniusz Haneman, w: Jerzy Piórkowski, *Miasto nieujarzmione*, Iskry, Warszawa 1957

https://pl.wikipedia.org/wiki/Eugeniusz_Haneman#/media/Plik:Warsaw_Uprising_by_Haneman_-_Bracka_17_-_20317.jpg [domena publiczna]

oraz

Sygnatura: 1-F-371-121-1500x, autor: Wiesław Zdort, źródło: Fototeka, Filmoteka Narodowa

– Instytut Audiowizualny

Copyright © 2022

by Filmoteka Narodowa – Instytut Audiowizualny,

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

Zadanie „Pamięć filmu – udostępnianie i upowszechnianie wiedzy o archiwalnych zbiorach filmowych FINA” sfinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017–2022

ISBN 978-83-66849-41-9

ISBN e-book 978-83-66849-45-7

DOI: 10.7366/9788366849419

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: MASTER, Łódź

Printed in Poland

Spis treści

<i>Barbara Giza</i>	
Od redaktorki	7
<i>Jerzy Eisler</i>	
Historyczne refleksje wokół książki <i>Kolumbowie. Rocznik 20</i> Romana Bratnego.	13
<i>Marcin Zaremba</i>	
Kolumbowie. Czas pamięci	21
<i>Tomasz Tomasiak</i>	
Rytuły męskości pokolenia Kolumbów	43
<i>Barbara Giza</i>	
Bratny i Kolumbowie. Reporterskie widzenie świata w pisarstwie Romana Bratnego w kontekście „pokoleniowości” jako nadrzędnego tematu literackiej i filmowej twórczości pisarza.	59
<i>Jarosław Grzechowiak</i>	
<i>Kolumbowie</i> niekompletni. Dlaczego III tom powieści Romana Bratnego (nie) został zekranizowany?.	83
<i>Piotr Śmiałowski</i>	
Film <i>Życie raz jeszcze</i> (1964) Romana Bratnego i Janusza Morgensterna jako okaleczona relacja o powojennym losie i politycznych wyborach przedstawicieli pokolenia Kolumbów.	113

<i>Natalia Chojna</i>	
<i>Kanał i Eroica.</i>	
Groteska w filmowych obrazach Powstania Warszawskiego . . .	139
<i>Iwona Grodź</i>	
„Artyści-Kolumbowie”.	
Krzysztof Kamil Baczyński a sztuka filmowa	165
<i>Agnieszka Polanowska</i>	
Kolumb był żeglarzem – legenda pokolenia Kolumbów jako element powojennej tożsamości historycznej Polaków na przykładzie filmu <i>Najlepszy kolega</i> w reż. Andrzeja Trzosa-Rastawieckiego	181
<i>Paweł Jaskulski</i>	
Przedszkole Kolumbów.	
<i>Ranny w lesie</i> i <i>Moja wojna, moja miłość</i> Janusza Nasfetera . . .	193
<i>Marcin Kowalczyk</i>	
Inne bohaterstwo – przypadek <i>Filipa</i> Leopolda Tyrmanda. . .	211
<i>Katarzyna Mąka-Malatyńska</i>	
Nieoczywiste związki poezji z kinem niefikcyjnym. Tadeusz Różewicz w filmie dokumentalnym	231
<i>Mariusz Guzek</i>	
Kolumbowie według Instytutu Pamięci Narodowej (w komiksie)	253
Bibliografia	281
Indeks filmów	303
Indeks nazwisk	307
Noty o autorkach i autorach	316